

Fólkapensjón frá 1. október

Lógin um fólkapensjón verður nú verunleiki frá 1. október

Eisini avlamiðstryggingin fingið munandi ábætur

Tingið hefur nú samtykt lóginu um fólkapensjónina — hon kemur at galdra frá 1. október í ár.

Lógin varð samtykt einmælt av tinginum, hóast ein minniliti (Knút Vang og J. H. Joensen) í sosialu nevndini hövdu nakrar viðmerkingar, so var øll nevndin samd um at mæla tinginum til at samtykkja hana.

Tað kann í stuttum verða sagt, at fólkapensjónin í mun til ellisrentuna avgjørt er eitt stórt framstig á leiðini at bota um sosialu viðurskiptini.

Fólkapensjónin verður nú sett í gildi frá 1. október, soleiðis at ein triðingur aftrast ellisrentuni verður góldin frá hesum degi, frá 1. október 1960 tveir triðingar og frá 1. apríl 1967 verður fólkapensjónin góldin í sinari fullu hædd.

Pensjónin verður pristalsregulerað, so tolini koma at broytast eftir tí; men eftir teim útrokningum, ið gjørdar eru í lógaruppskotinum, verður hesin peningur góldin (pr. 1. okt. 1959) í pensjón (pristalið er fyri januar 1959 — tað danska):

1) Hjún, har bæði hava pensjónsaldur, kr. 3.360.

2) Støk og hjún, har annað hefur pensjónsaldur, kr. 2.232.

Frá 1. apríl 1960 verður fólkapensjónin 4.080 kr. og 2) 2.736 kr.

Og so kemur pensjónin í fulla hædd. 1. apríl 1961 verður hon: — 1) 4.800 kr. og 2) 3.216 kr.

So lítið virðir formaður Føroya Fiskimannafelag fiskimenn

Undir viðgerðini av málinum um stuðul til útróðramenn, sum avreiða til kgl. grønlendska handilin, har landsstýrið heldur fyrri, at neyðugt verður at víska kr. 300.000 til hetta endamáli, tí neyðugt verður at fáa hetta í lag sum eitt líð í arbeiðinum fyrri at fáa betri somdir í Grønlandi, hefur Erlendur Patursson mett útróðramenn so ringar, at landið kemur at missa upp til eina millión upp á hesa roynd.

Eina ógvuliga ómáttliga og grova roðu helt formaður fiskimannafelagsins í hesum máli. — Áhoyrarapallurin var fullur av fólki, so hesin royndi at grýta ljótastu málberingur út í fólk, so skilamenn ógvuðust við, at hesin forspráki fiskimanna skulu kunna málbera seg so. Hann segði v. ø. o. at fiskimenn komu heim aftur naknir og vóru so vánaligir, at teir komu ikki at fiska ein stert.

Síðan koma eisini ymsar viðbætur; men vit skulu seinri greiða gjøllari frá hesum. Pensjónin verður útgóldin einafer um mánaðan pensjónaraldurin verður 62 ár fyrri kvinnur og 67 ár fyrri menn; men serstakar reglur eru tó galdandi í millumbilinum til pensjónin kemur í fulla hædd.

Viðvíkjandi avlamiðstryggingini eru somu satsir galdandi sum fyrri fólka pensjón, og er avlamiðstryggingin annars munandi broytt.

Radarmálið

Serliga gjørdist orðadrátturin um radarmálið drúgt. Tað var altíð ventandi at tjóðveldismenn fóru at gera nógv burtúr, tí skiligt hefur verið at teir eru imóti øllum, sum hefur við NATO at gera. Teir »intellectuellu« í flokkinum komu í »rad og rækk« á roðarapallin og royndu at appellað til »fólksins«, einum kemur í huga roðurnar sum Aksel Larsen plagdi at halda, t. d. á Blágarðsplads í Keypmannahavn. onkunsstaðir hava teir fingið lærdomin?

Hetta mál hefur verið so nógv umrøtt, at fólk flest nú kennir tað út í æsir. Tann stoða, sum meirlutin hefur tikið í nevndini (Tr. Samuelsen, Leon Joensen, Haldor Hansen og Marius Johansen) er stutt tann, at málið sum kunnugt er avgjørt.

Fólkaflokkurin roynir nú at skulka sær undan hesi avgerð, men tað stendur tó fast, at uttan teirra meðvirkan verður fyrreríking til fremjan av málinum til tað nú skuldi gerast ikki farin fram. Spurningur teirra, ið settur verður fram í lóginginum, má tykjast vera móti betri vitandi. Ein av fólkaflokksmennunum V. Nielsen, segði undir orðaskiftinum um ábyrgd fyrri láni til SEV, at longu í 1956 vistu teir um hetta mál. Hvi gjørdtu teir ikki vart við seg tá?

Tjóðveldisflokkurin hefur eftir bestu evnum roynt at fáa so stórt rumbul burtúr sum møgult. Teir hava verið fúsir at ringt til umboðsmenn fyrri ymisk feløg um at »demonstrera«. Illa hefur gingist. Men nakrir eru teir tó, sum altíð eru við; t. d. sat William Heinesen í tinginum hóskvöldið og breyt góðan tingsið og royndi at klappa, tá onkur glósa var á lofti frá tingmonnum hansara.

Loysir tað seg at selja til Grønlandshandilin?

Tað varð sett sum ein treyt, at í minsta lagi 25 bátar skuldu avreiða fiskin til grønlenska handilin, um Føroyingar skulu fáa loyvi at rógva út frá fleiri plássum í Grønlandi, enn teir higartil hava havt.

Menn hava hildið prisin, sum handilin gav, vera ov lágan, og at teir vildu fáa størri úrtøku, um teir ikki avreiddu til handilin. Og mótsøðuflokkar landsstýrisins hava gjørt tað, teir hava verið mentir at skapa mæstreysti millum fiskimenn viðvíkjandi hesum prisi. Og tað er vist eisini fyrri ein part eydnast teim — tí menn, sum hövdu ætlað sær at fiskað frá hesum nýggju útróðrplássunum eru settir aftur.

Men um so er, at fiskaprisurin, ið grønlendshandilin gevur, kemur at vera legri enn tann prisur, ið aðrir útróðramenn fáa í Grønlandi, so verður tingið at skoyta uppi, so hesin prismunur verður útjavnadur. Letur landið eitt pristilskot til teirra, ið fáa tann legra prisin, so

kann væl hugsast, at tað fer at loysa seg væl at avreiða til grønlendshandilin; tí menn halda, at fleiri av teim nýggju plássunum liggja so hogliga fyrri útróðri, at veiðinogdin má fara at verða størri úr teim enn vanligt hefur verið í teim plássum. Føroyingar higartil hava røð út úr. Hartil kemur, at teir ið avreiða til grønlendshandilin, ikki sjálvir flekja fiskin, og harvið vinna teir nakað av tíð, sum teir kunnu nýta til útróðurs fram um teir, sum sjálvir flekja sin fisk.

Verður av teim føroysku útróðramennunum avreitt so nógv til handilin, at nogdin fer upp um 10 túsund tons, verður prisurin eisini betur.

Sic transit...

Soleiðis ljóðar yvirskrift yvir grein í Dagblaðnum 7. apríl í ár. Her bjóðar ein gamal sjálvstýrismaður seg fram sum blaðskrivari. Tað hamiliga er bert, at maðurin veit ov lítið um ein part av tí, hann skrivur um.

Hann skrivur m. a. um tað herverk, ið varð fram t á latinskúlin varð niðurlagdur. Fara vit at kanna eftir, hvør skuldina fyrri hesum hevði, nýtist okkum bert at kaga í blað Evensens »Búreisingur«, har J. Dahl sáli skrivur um føroyskan skúlasæk, har millum annað stendur: »Landfútin Hammershaimb skrivur 1807 til stiftamtman Hauch at síðan 1794 hava eingir nemingar verið á latinskúlanum í Havn. Møller (lerarin) doyði 1804; og tá hevði skúlin, ið alla sína tíð hevði drigist við ómegd og maktloysi, útívað seg og var deyður í raki.«

Tann týðning, latinskúlin hevði fyrri føroyska mentan, kann ivi eisini vera um. J. Dahl tekur til í áðurnevndu grein, at bókurnar vóru: »Donat« og »Aurora« (tveir latinskar lærubøkur), katekismus á latinskum og donskum máli og ein latinsk gramatik. — »Ein vánaligur kostur og lítið gagngóður í Føroyum.« leggur hann afturat.

Hóast alt var tað hesin skúli, sum aldi Nic. Mohr og Jens Chr. Svabo, so ikki kann annað sigast enn, at spell var, at áhugin hjá Føroyingum fyrri honum var so lítill, at tað at enda ikki loysti seg at reka hann.

Um greinskrivaran, sum er so stinnur í orðtøkum og hefur verið sjálvstýrismaður, kann ein bert harmast og siga: Quantum mutatus ab illo.

—M.

Tingið fór ikki heim

Tað var ein stravin dagur hjá tingmonnum hósdeginn, ætlanin var hjá formanninum at slita tingið, men hetta eydnaðist tó ikki. Orðaskifti bleiv so drúgt, at neyðugt gjørdist at stoða fundinum fyrri ikki at gera halgbrot. Fundurin verður uppafturtikin í dag kl. 10.

Eingin ótti fyrri at bardagi brestur á

Verjumálaráðharrin í USA segði í einum frilestri í gjáranáttina, at tann figgarliga konkuransan frá Sovjet kann koma at gera tað, at tað amerikanska fólkid má minka um nýtlu sína. Um ikki so verður, kann væl henda, at USA kemur at liggja niðanfyrri Sovjet á hermálsliga og figgarliga okinum.

Eisini helt verjumálaráðharrin fyrri, at amerikanska fólkid ikki nýtt ist at bera ótta fyrri, at Sovjet fór at gera álöp á nakran, so leingi teir hövdu stórar goymslur av kjarnorkuvápnun.

Í einum landsbyi í Indiu móttast Dalai Lama og forsetisráðharrin India, Nehru, í vikuni.

Nehru hefur sagt, at hann fegin vildi, at Panchen Lama og aðrir í Kinaveldinum vóru vælkomnir at samráðast við hann.

Nehru hefur harðliga mótmælt tíðindi um, at India hefur politisk áhugamál í Tibet, eisini mótmælti hann, at Dalai Lama varð í Indiu móti vilja sínum.

Iggjár vóru hondboltshóini úr Vestmanna í Havn og leikaðu móti »Kyndlic».

I. kvinnulið VÍF vann 5—0. II. kvinnulið VÍF vann 5—1. I. mannslið Kyndils vann 9—5, II. mannslið VÍF vann 17—6.